

5258
1ste Søndag i Faste 1846
1846

Grundtvigs prædikenmanuskripter fra 1845-46, fasc. 36,
udgivet januar 2010 af Lars Toftdahl Andersen
i Grundtvig-Byens digitale bibliotek med støtte fra
Tipsmidlerne (2001) og N.F.S. Grundtvigs Fond (2010).

8 ms, 1. marts 1846

1ste Søndag i Faste 1846

Hellige Gud-Fader! – Dit Ord er Sandhed! Dit Ord til os er Aand og Liv! – Troens Ord, som maa høres! ja, Himmelske Fader! driv Du og styrk, opliv og oplys os med Din Hellig-Aand, saa Sandheds Troen maa være vort Skjold mod alle den Ondes gloende Pile og Dit levende Ord [være] Sværdet, hvormed vi kan fælde alle vor Sjæls Fiender, Dig til Ære og os til evig Gavn og Glæde i Vorherres og Frelsers Jesu Christi velsignede Navn! Fadervor! Du, som er i Himlene!

Christne Venner! vi veed det vel alle, at Dagens Evangelium om Herrens aabenbare Fristelse af Djævelen, har været og er endnu en Anstødssteen for Mange, men da vi naturligviis hverken kan modsige de Herrens Apostler, hvis Ord vi skal annamme som Hans egne, eller indbilde os, at vi veed bedre Beskeed enten med Hans Daab eller Fristelse end han selv, saa synes herved ei at være Andet at gjøre, end at trøste os ved, at de Stene, Herren selv har lagt paa vor Vei, de kan umuelig blive Hans Troende til Anstød, fordi Han vil befale sine Engle at bevare dem paa alle deres Veie og bære dem paa Hænderne, saa de ei skal støde deres Fod paa nogen Steen.

Ja m. V. dette er i Sandhed baade vor eneste og vor rige Trøst over alle de Anstødsstene som kan findes paa Livets Vei, men er vi Herrens Tjenere, da vil dette ingenlunde gjøre os ligegyldige ved Faren for de Smaa, eller lede os til haarde Domme over dem, der bekiende, at de støde sig enten paa Fristelsens Historie eller paa nogen anden af de Apostoliske Efterretninger om Herrens vidunderlige Levnetsløb, nei, som Herrens Sendebud skal vi netop føle os kaldede

1ste Søndag i Faste 1846

til, saavidt vore Kræfter række, at borttrydde Stød af hans Folks Vei og oplyse den, saa baade Smaa og Store kan tage sig bedre iagt og alle Oprigtige, om de end støde sig, dog kan see, det er ikke Herrens Skyld.

Men førend vi med en god Samvittighed kan anvende dette paa Dagens Evangelium, da maae vi udsige det reent og tydelig, at hvem Vorherre *Jesus Christus* selv, som Gud og Mand, som den Korsfæstede igien Opstandne, vor Frelser og vor Dommer, hvem Han selv er en Anstødssteen og Forargelses Klippe, dem kan vi ikke hjelpe, uden maaskee med Hans Prædiken: Guds Rige er nær, omvender eder og troer Evangelium!

For alle dem derimod, som troe oprigtig paa Gud-Fader, vor Skaber, paa *Jesus Christus* Hans eenbaarne Søn, Vorherre og paa den Helligaand, vor guddommelige Lærer og Trøster, for dem kan og skal vi bortvælte en stor Steen fra Salighedens Vei, i det vi oplyse dem om Forskiellen mellem *Troen* og *Lærdommen* i Vorherres *Jesu Christi* Huus og Menighed.

Ja m. V. disse to Ting: den *Christne Tro* og den *Christelige Lærdom*, den saliggjørende Tro og den sunde Lærdom, de hænge vist nok herlig og guddommelig sammen, men de er dog ingenlunde et og det samme, saa naar man glemmer det, da opkommer der en stor Forvirring i Tankerne om Saliggjørelsens Orden, der nødvendig maa afhjelpes, før vi, som oplyste *Christne*, baade selv kan gjøre sikkre Skridt paa Livets Vei, og vogte os for at lægge Stød for Andre.

Naar vi saaledes tænke, at Herrens Fristelse af Djævelen, som den beskrives i Dagens Evangelium, er ligesaa fuldt en

1ste Søndag i Faste 1846

Troes-Artikel for alle dem, der vil være Christne, som det der indeholdes i vore tre Troes-Artikler, som Alle maae bekiende, da fordunkle vi derved Salighedens Vei baade for os selv og for Andre, thi var Dagens Evangelium en saadan Troes-Artikel, da maatte ikke blot alle vore Søndags-Evangelier, men Alt hvad Apostlerne har skrevet være lige-saa, og da vi umuelig kan vide, om vi troer hvad vi ikke kiender, saa maatte vi først vide Alt hvad der staaer skrevet før vi kunde vide, om vi havde den Tro, som Vorherre Jesus Christus kræver af alle dem, der ved ham vil have Syndernes Forladelse og det evige Liv.

Men var det saa, var Skriftkundskab og Skriftklogskab Noget, Herren forlangde af alle sine Disipler, og det han forlangde først, da havde han jo, tvertimod hvad han priser sin Fader for, skjult for de Umyndige hvad han aabenbarede for de Lærde og Kloge, men ligesom det er langt fra hvad Skriften siger om ham, saa er det ogsaa langt fra hvad alle Tiders Erfaring lærer, da ikke sjelden den som veed mest, troer mindst, og den som veed mindst troer bedst og føler sig sikkrest paa Vorherres Jesu Christi Naade og Velbehag baade her og hisset.

Derfor skal vi sige til Alle, baade dem som er langt borte og dem som er nær, dem som er inde og dem, som er udenfor: den *Christne Tro*, som skal findes allevegne og til alle Tider hos dem, der med Rette vil bære det Christne Navn og trøste sig ved den store Forjættelse

1ste Søndag i Faste 1846

om Liv og Salighed, som Vorherre Jesus Christus har knyttet til Troen og Daaben, denne Christne Tro er hverken meer eller mindre, end hvad der forkyndes ved Daaben i de tre Troes-Artikler for Alles Øren, saa hvem der ikke troer det, er ingen Christen, hvad han saa end ellers veed og troer, men hvem der af Hjertet troer det, som vi alle bekiende, er en Christen, hvad Andet han saa enten maatte være ubekiendt med eller tvivle om, thi alt andet Christeligt hører til *Lærdommen*, som vist nok er troværdig og mageløs gavnlig til bestandig Vext i Vorherres Jesu Christi Naade og Kundskab, men er hverken alle Christne lige bekiendt, eller den samme Christen til alle Tider lige indlysende.

Om derfor Nogen siger til os: det som vi høre i Dagens Evangelium, at Djævelen, den urene Aand, virkelig mødte Frelseren i Ørken, talde til ham og førde ham med sig til Templets Tinding og til Bjergets Top, det kan jeg ikke sige, jeg troer, saa jeg tænker, det maa forstaaes billedlig, enten om en indvortes Fristelse eller om et ondt Menneske, et Djævelens Barn, ligesom jo Herren kalder Judas en Djævel, om Nogen siger det til os, da maae vi som Herrens Sendebud først spørge ham, om han da troer, der er en virkelig Djævel til, som er Løgnens Fader og skal forsages af alle Christne, og om han troer Alt hvad vi ved Daaben bekiende om Guds eenbaarne Søn, Hans Himmelske Fader og Hans Helligaand, og tør han heller ikke sige ja til det, da maae vi gjøre ham opmærksom paa, at

1ste Søndag i Faste 1846

vil han være Christen, er det dermed, han maa begynde, da det er den Tro, som hele den Apostoliske Skrift forudsætter hos sine Læsere, og maa nødvendig finde, baade for at troes og forstaaes christelig; men forsikkrer han os, at han troer hvad vi alle bekiende, men tvivler dog enten om Fristelsen, om Djævle-Uddrivelsen eller noget andet enkelt Træk af Herrens Levnetsløb, som en Apostel har bevidnet, da maae vi ingenlunde dømme ham haardt eller tiltale ham, som en Uchristen, men skal trøste ham med, at naar saa er, da har det ingen Nød, han jo nok kommer til at troe ikke blot dette, men Alt hvad Apostlerne har skrevet, da den Sandhedens Aand som Herren sender alle sine Troende fra Faderen, ogsaa veileder dem til al Sandhed.

Saaledes, men ogsaa kun saaledes, kan og skal vi trøste de Lidettroende, der ei engang kan finde sig i Dagens Evangelium, thi vilde vi sige, det var det Samme, enten de troede det eller ikke, da løi vi, og det grovelig, thi Herrens Fristelses Historie hører netop til den Deel af Lærdommen, der kan og skal blive alle Christne, som komme til Skielsalder bekiendt, kan og skal, tidlig eller seent, troes af dem alle, som en Deel af den Christelige *Børne-Lærdom*. Vi maae nemlig ikke lægge det mindste til den lette Byrde, Herren selv i Troens Ord har lagt paa alle Sine, men vi maae paa den anden Side

ingenlunde fortie, at den Evangeliske Historie om Herrens Daab, Fristelse og underlige Gierninger er uundværlig

1ste Søndag i Faste 1846

til Bestyrkelse, til Liv og Lys i Troen, saa hverken kan de, der tvivle om dens Sandhed, være dygtige til at forkynde Evangelium, heller ikke kan de træde i Herrens Fodspor og overvinde Verden; men derfor vil det ogsaa være sjældent, at Nogen, som virkelig troer paa den Korsfæstede igien Opstandne, dog tvivler om disse Ting, og det vil aldrig vare længe, thi Guds Aand, den Helligaand vil baade give den Evangeliske Sandhed Vidnesbyrd, og oplade de Troendes Øine, saa de see, at alt Dette maatte skee, for at *Jesus Christus* kunde i Sandhed være vor Frelser og vort guddommelige Lys og Haab under al vor Strid og Møie paa Jorden.

Og saaledes er det ret aabenbar baade med *Daabens* og *Fristelsens* Historie, thi uden at have hørt og troet Ordet om Himlens Aabning, Aandens Nedfart og Fader-Røsten ved Jesu Daab, vil Ingen vinde Tillid til sin egen Daab, som en ny Fødsel af Aanden med guddommelig Børneret til Indgang i Himmeriges Rige, og uden at have hørt og troet Ordet om Herrens Fristelse af Djævelen, vil Ingen levende føle, at Han er den Kvindens Sæd, som knuste Slangens Hoved, eller føle sig mægtig til i Hans Navn at modstaae Djævelens snedige Anløb.

Derfor m. V. lad os ikke bedrage os selv! lad os ikke tænke at Herrens Fristelses Historie er noget os Uvedkommende, som vi maatte ønske, Herren og Hans Apostler havde tiet med, lad os heller ikke tænke,

1ste Søndag i Faste 1846

det i sig selv er vanskeligt for nogen Christen at troe den, thi baade er den en nødvendig Oplysning for os alle og vil strax findes troværdig, naar vi kun ikke tvivle om, at der virkelig er en Djævel til, som er Stamfader til al Synd og Løgn, og maa forsages af alle dem, der vil arve Guds Rige.

Ja m. V. det maa ikke dølges, at Tvilene om Fristelsens Historie, der især i vore Dage har været saa stærke, og er det vel endnu hos Endeel, næsten Alle havde deres Grund i den ulyksalige Indbildning, at der var ingen virkelig Djævel til, skiøndt Herren udtrykkelig har vidnet at han er Løgnens Fader, den forsætlige Synder og Menneskemorder fra Begyndelsen, og skiøndt det er soleklart, at der var aldrig blevet Løgn eller Synd til, hvis der ikke havde været En, som vilde lyve og synde, lyve mod Sandhed og synde mod Gud.

Saasnart vi nemlig troe det, troe, at af Djævelens Avind er Synden kommet i Verden, da følger det af sig selv, at Han som skulde frelse os fra Synd og Død, han maatte stride med Djævelen og overvinde ham, og naar vi troe, at Mennesket er faldet ved Fristelse af Djævelen, da maae vi finde det i sin Orden at vor Frelser for at opreise os, ogsaa maatte lade sig friste af Djævelen og overvinde ham.

Men skulde nu Frelseren fristes af Djævelen, da maatte det skee udvortes fra, som vi læse i Dagens Evangelium, thi indvortes fra kan Ingen fristes af

1ste Søndag i Faste 1846

ham, uden selv at være en Synder, og det er jo vor Christne Grundtroe, at Guds Søn blev et Menneske som vi i alle Maader, kun uden Synd, ligesom Han, der skulde opoffre sig for Syndere nødvendig selv maatte være retfærdig.

Og finder vi nu kun først Fristelsens Historie i det Hele troværdig og opbyggelig, da har det ingen Nød, vi jo ogsaa finde den ligedan i det Enkelte, thi da klarer det sig snart for os, at de tre Fristelser til at mistroe Guds Ord, til formastelig at friste Gud, og til at lade sig blænde af denne Verdens Pragt og Herlighed, det er til alle Tider de Hoved-Fristelser, som Menneskens Børn er udsatte for og maae falde i, uden vidunderlig Hjælp fra det Høie.

See, da er det saa langt fra, at vi skulde støde os over Fristelsens Historie i Dagens Evangelium, at den tvertimod bliver os kjær og dyrebar, som et Lys paa vor Vei, og som en himmelsk Trøst under al vor Strid og Fristelse heneden, thi i det vi altid have Herrens Fristelse for Øine, opvækkes vi til at vaage og bede, at vi ikke skulde falde, og idet vi troe, at Herren er med os, føle vi os sikre paa, at vi skal vinde, ligesom Han vandt, ja, at Han vil seire i alle Sine, ligesom Han seirede for os, saa ogsaa fra os skal Djævelen vige beskæmmet, ogsaa til os skal Guds hellige Engle komme og tjene os for Hans Skyld, hvem de alle med os tilbede, den Menneskens Søn, der i Sandhed er Guds Søn og skal æres ligesom Faderen i al Evigheds Evighed Amen!